

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

A. R. H.:

In memoriam kpt. pol. pil. letce Alfréda Soukupa.

Černý pátek 6. září t. r. připravil naše vojenské letectvo o jednoho z nejlepších mladších důstojníků, který celou svou povahou, svou živelnou láskou k leteckému povolání a veškerou svou mužnou opravdovostí, s jakou chápal své povinnosti, byl vzorem leteckého důstojníka. Byl z toho druhu lidí, kteří do povolání letce promítají celou svou bytost a docilují nejvyšší možné dokonalosti. Pro tyto své vlastnosti byl jedním z těch, kdo byli zvoleni, aby hájili letošního roku barvy Československa v těžkém leteckém závodě kolem Malé dohody a Polska.

Nadšení, s jakým šel do závodu, mužně si dobýváje vítězství, vyjádřilo se v počátku závodu tím, že měl nejlepší výkony. Byl první v rychlostním závodě

na základně, docílil na svém letounu Avia B H — 33 s mot. Škoda L závažné rychlosti 298 km/hod., byl nejrychlejším letcem i v hlavním závodě traťovém až do chvíle, kdy na úseku Krakov—Praha, již nad územím našeho státu, zastihl ho hněv živlů, který srazil jeho umělého ptáka k zemi... A v jeho troskách dotlouklo i srdce odvážného pilota...

Všichni, kdo Alfréda Soukupa znali, se zvláštní bolestí vyslechli krutou zprávu o jeho posledním startu do Neznáma. Neboť zesnulý dovedl si svou živou, upřímnou a kamarádskou povahou nakloniti každého, kdo ho poznal. Byl ohromně oblíben i mezi svými podřízenými, čehož nejlepším důkazem byla živá účast při jeho smrti; i z ciziny hlásili se jeho bývalí vojíní, vzpomínajíce jeho památky.

Kapitán Alfréd Soukup byl rodák z Lužce u Mělníka, kde se narodil 20. října 1899. Vystudoval IV. tř. gymnasia a pak vstoupil do kadetky. Po převratu byl jedním z prvních, kdo se přihlásili do národní armády. Sloužil nejprve u pěchoty, ale touha přivedla ho brzo k letectvu. V roce 1924 povolán byl do pozorovatelského kursu, rok nato přeložen do kategorie důstojníků letectva a dnem 1. června 1925 jmenován polním pozorovatelem letcem. Na jaře 1926 dočkal se konečně splnění své dávné touhy a povolán do pilotního výcviku. Osvojil si velmi brzo pilotní umění a ještě v tomtéž roce ukončil výcvik na stíhacích letounech. V tehdejší jeho popisném záznamu stojí: „Je pilotem tělem i duší, ctízádnostivý a při nynější ambici stane se jistě výborným pilotem.“

Stal se. Svoje umění prohluboval každým startem, studoval neustále své možnosti i možnosti stroje, stal se nejlepším naším nočním letcem. A právě ve chvíli, kdy i na mezinárodním sportovním kolbišti mohl ukázati, co dovede, srazila ho nelítostná Morana a on svým životem, životem moderního hrdiny, zaplatil cenu stálého rozvoje našeho letectví.

Všichni, kdož ho znali, nezapomenou kpt. pol. pilota Alfréda Soukupa.
Budiz mu věčná paměť!

V. J. Hauner:

Hans Delbrück ř.

Profesor Delbrück (Hans Georg Ludwig), který zemřel 14. července ve stáří 81 let, byl veteránem německých historiků a nejstarším dějepiscem vojenským. Narodil se 11. XI. 1848 — i měsíční datum i rok jsou omína pro Německo — v Bergenu na Rujaně a studoval historii jako žák Leopolda Rankeho, byl 1874—79 vychovatelem prince Valdemara pruského a stal se r. 1880 docentem na universitě v Berlíně; sám praví, že měl potíže s habilitací, ježto universitní sbor nejmilitarističtějšího státu nechtěl uznati habilitace pro „dějiny válečného umění“. Ovšem Delbrück nebyl jen profesorem, nýbrž i politikem a již od r. 1882 členem pruské poslanecké sněmovny, od r. 1884 pak až do r. 1890 členem říšského sněmu; v té době se ukázal i v politice myslitelem samostatným, což mu nepřidalo sympatií v zkostrnatých vládních kruzích berlínských.

Delbrück i jako profesor i jako politik šel vždy svou cestou a třeba byl často kaceřován za svoje frondérství proti oficiální „vědě“ a politice, dokázal téměř vždy nakonec, že měl pravdu. Vydával od r. 1883 s Treitschkem, od r. 1889 sám až do r. 1919 revui Preußische Jahrbücher, do které uložil většinu svých politických statí. Byl v politice konservativce, ale jako objektivní historik vždy velmi slušný konservativce a bylo ho daleko štváčství nacionálních kruhů této frakce. Proto se neostýchal postaviti proti hakatistické politice pruských kruhů vůči Polákům (a Dánům); byl za to dvakrát disciplinárně vyšetřován a uložil svoje přesvědčení ve spise Die Polenfrage (1894), kde varuje Německo před nespravedlivou a surovou vyvlastňovací politikou, která byla pruskou vládou podporována a skončila pak — odtržením Poznaňska od německé říše 1918!

Jako historik byl Delbrück zjev velmi sympatický. Zevnějškem pravý německý universitní profesor: vysoký, vousatý, velmi nedbalý ve svém ústroji; v přednáškách duchaplný a sršící humorem a při tom originální, tvořící si vlastní názory ne z pramenů, nýbrž z podstaty věci (říkal tomu Sachkritik, proti pouhé Quellenkritik, kterou považoval spíše za filologickou než historickou), lišil se širokým rozhledem a množstvím hledisek, z nichž posuzoval věci, velmi prospešně od svých kolegů Schiemanna a Hintzeho, kteří s ním současně na universitě představovali pruskou historickou vědu.*)

Delbrück byl jedním z prvních universitních dějepisců vojenství. Viděl ve vojenství nikoli dějiny válek — nikdy nic takového nepřednášel — nýbrž dějiny ideí ve válečnictví; „Kriegsgeschichte“ se mu rovnala „Kriegskunst“ a válečné umění zase u něho se omezovalo hlavně na strategii a taktiku; přiznával, že technickou stránku vojenství dosti neovládá. Ale právě v popsání této „Kriegskunst“, kterou nikdy nevyjímá z rámce všeobecných dějin politických, nalézal pravé působiště historikovo; nešlo mu o podrobné líčení tažení a bitev, nýbrž o to, co rozhodovalo, co bylo charakteristickou známkou epochy neb osobnosti. Proto určité myšlenky sleduje dopodrobna; jiné, pro dějiny válečnictví neméně zajímavé problémy, nechává stranou.

Již jeho první spis: *Das Leben des Feldmarschalls Neithardt von Gneisenau*, který je pokračováním Pertzova díla (1880—81, 2 svazky), ukazuje jeho hlavní historický zájem: snahu o doplnění Clausewitzovy teorie o strategii. Delbrück v odporu s oficiální naukou nevidí v Blücherovi, nýbrž v Gneisenauovi skutečného soka Napoleonova a sloupence jeho zdolávací strategie (*Niederwerfungsstrategie*), kterou první z Napoleonových odpůrců jasně pochopil; v důsledku toho leckde Gneisenaua idealisuje. Delbrück pokračuje tu v Clausewitzově pojetí strategii jako zjevu o dvou pólech; umění válečné se podle něho pohybuje mezi těmito dvěma póly; jednou se vojevůdce snaží nepřítele úplně zničit a veškeré svoje úsilí věnuje tomuto cíli; tažení není nic jiného, než hledání protivníka a snaha o jeho co nejrychlejší a nejúplnější porážku; po druhé zase se snaží zlomit jeho vůli vysílením, vyčerpáním jeho prostředků a morálních sil (*Ermattungsstrategie*). Tyto dvě formy, třeba jen implicity, rozeznává již Clausewitz, jenž však sám rozbíral jen první; Delbrück ve své *Geschichte der Kriegskunst im Rahmen der politischen Geschichte* (1901—20, 4 sv.) dokazuje, že obě tyto formy se v dějinách střídají podle okolností, prostředků a často i charakteru vojevůdcova. Dosavadní historikové nečinili těchto přesných rozdílů a zdálo se jim, že všichni dobří vojevůdci mohli mít jen jednu formu strategie, nebo jinak řečeno, že je jen jedna správná strategie, kterou vykazují všichni velcí válečníci, a že každá jiná je falešná a svědčí o nedostatečných schopnostech toho, kdo ji užívá. A tak zejména v úřední historii o válkách Fridricha II. vojáci jako Caemerer, Boguslawski a historikové jako Koser, Hintze a j. se snažili dokazovati, že pruský král byl vlastně předchůdcem Napoleonovým a že jeho strategie jest totožná strategií Korsičanově. Ne tak, praví Delbrück; Fridrichova strategie je zcela jiná; on není novátorem, nýbrž jen dovrшитelem strategie své doby; neliší se v podstatě od Dauna, Laudona, prince Jindřicha a jiných vojevůdců svého věku; předčí je jen svou genialností a tím, že jsa panovníkem, disponuje volně svými prostředky a nepodléhá žádnému „Kriegsratu“. Ale při tom se principiálně liší od Napoleona. Tak po slavném vítězství u Leuthen (5. XII. 1757) čeká, až nepřítel přijde zase k němu, místo, aby ho následoval do Čech; v pozdějším stadiu války jde mu víc o Olomouc, než o polní bitvu, zcela naopak než Napoleonovi za jeho obléhání Mantovy. Teprve neúspěch u Domstadlu jej přinutil, aby zanechal oblé-

*) O. L. Spaulding, plukovník USA., v díle *Warfare* (London 1925) charakterisuje Delbrücka takto: The writer is very independent in his views, and departs often from accepted notions, but usually gives an able argument for his contentions.

hání. A právě tak jeho protivník Daun; ani dopis Marie Terezie, který ho vyzývá, aby třeba riskoval porážku, nepřiměje ho k tomu, napadnout Prusy, ač Marie Terezie vychází z napoleonsky správného principu, že nutno Prusy oslabiti dříve, než se obrátí proti Rusům. Ale Daun ani po porážce Fridrichově u Kunersdorfu (12. 8. 1759) se neobrátil proti Berlínu, ač i Fridrich sám to čekal, nýbrž setrval v nečinnosti nadále. Při tom však idea „Vernichtungsstrategie“ nebyla zhora neznámá tehdejšími vojevůdcům, ani Daunovi, ani Fridrichovi, ale nebyla prostě v duchu doby; Fridrich sám praví, že nežije ve století Caesarů a Alexandrů a že je rád, dosáhne-li nejvyššího stupně prostřednosti. Už myšlenka t. zv. „Normalheer“ (armáda asi o 30.—40.000 mužích), jakožto vojska, jímž se daly nej-pohodlněji prováděti operace, je důkazem toho, že vojevůdcům nešlo o rychlé zakončení tažení s užitím všech prostředků, neboť taková normalisovaná armáda nesnese velikých ztrát a musí býti velmi opatrně nasazována; operovali pak s několika „normálními vojsky“, jako Napoleon operoval se svými armádními sbory, jež nebyly v podstatě ničím jiným, je nad síly tehdejších vojevůdců a zejména intendantury, vždyť Fridrich se mohl odvážiti nanejvýše na 7—9 denních pochodů od zásobáren!

Spor Delbrückův s pruským generálním štábem vlekl se dlouho, až nakonec Delbrück sáhl k satíře a v článku *Strategie des Perikles erläutert durch die Strategie Friedrich d. Großen* (1890) dokázal, že vlastně Velký a Jediný Fridrich musil býti úplný břídl ve strategii, poněvadž nevedl válku podle pravidel pruského generálního štábu. Za to pak v panské sněmovně vyjel si jeden člen na pruského ministra vyučování, že udělal profesorem člověka, který napsal, že Friedrich II. byl „ein strategischer Stümper“! Ale Delbrück svůj spor nakonec přece vyhrál a r. 1899 v 27. sešitě *Kriegsgeschichtliche Einzelschriften* (Friedrich d. Großen Anschauungen vom Kriege) se generální štáb postavil úplně na půdu Delbrückovy teorie a posuzuje Fridricha správně jako stratega vysilovacího, nikoli zdolávacího, tedy nikoli jako vynálezce nového směru, nýbrž jako vrcholný zjev staré strategie 18. století. K nové strategii se mu nedostávalo materiálu — lidských armád — ani ideí nové doby. Fridrich je zjev úplně rokokový, subjektivní, jeho rozhodování je víc osudové, neprýští z logických, racionalistických úvah jako u Napoleona.

Možná, že v nedorozumění o obou formách strategie (Delbrück jim říká „póly“) hrála úlohu též terminologie, která není dosti případná. Odpůrci Delbrückovi viděli protimluv v tom, nazývat Ermattungsstrategii válčení, kde přece bitva byla zjevem velmi častým, jako na př. v některých fázích 7leté války. Delbrück sám navrhuje místo Ermattungsstrategie též výraz: *Doppelpolige Strategie*, t. j. strategie, která kolísá mezi oběma póly: manévrem bez bitvy, a bitvou. Myslím, že bylo by lépe rozeznávat tři formy, jež bych nazval „strategie absolutně bojechtivá“ (absolute Schlachtenstrategie), „strategie relativně bojechtivá“ (relative Schlachtenstrategie), a „čistě manévrovací strategie“ (reine Manöverstrategie). České výrazy, zavedené u nás pro *Niederwerfungsstrategie* = strategie zdolávací a *Ermattungsstrategie* = strategie vysilovací, nejsou také nejvhodnější, ježto zdolati lze odpor různým způsobem, po př. i vysílením protivníka, takže není hned na první pohled patrné, že v první jde o bitvu, v druhé o vyhýbání se bitvě.

Delbrück jako historik studoval mimo to podrobně zejména válečnictví antické a přechod z antiky do středověku; v obou objevil nové poznatky. Především zlomil dosavadní důvěru ve velká čísla Herodotova a j. spisovatelů (až k švýcarským kronikářům 15. století). Dokázal na základě studií statistických, hospodářských a sociálních, že nebylo možno v starověku operovati s miliónovými armádami Xerxovými; nebylo jednak lze jich zásobovati, jednak instradovati jejich pochody po řídké tehdy silniční síti. V tom ovšem bylo mu opět zápasiti s konservativním stanoviskem historiků-filologů, kteří brali svoje prameny doslovně, pokud formální kritika tomu neodporovala. Dnes i tento boj

vyhrál (nebyl sám, angličtí historikové níže jmenovaní projevovali podobné názory) a největší dnes žijící vojenský historik, Sir Charles Oman, ve 2. vydání své *History of the Art of War in the Middle-Ages* (1924) píše: „Musím vysloviti vděčnost dvěma spisovatelům, jejichž díla vyšla po vytištění 1. vydání mé knihy. Ve shodě s důvody historického veterána, Sira Jamese Ramsaye a dra Delbrücka z Berlína byl jsem se nucen vzdáti vši důvěry ve velika čísla mnohých středověkých kronikářů, týkající se síly středověkých armád a velikosti ztrát v středověkých bitvách... Trpělivá práce v tomto směru, jakou provedl na př. p. Morris ve svých waleských válkách Edvarda I., nemůže býti dosti vysoko oceněna; prokázal nesprávnost čísel poměrně rozumného Heminburgha, která zmýlila mnoho historiků, neméně než divoké fantasie „Slepého Jindry“ neb „Barboura“. Připomínám, že francouzští dějepisci rovněž se již vzdali nebo vzdávají nesmyslných čísel antických i středověkých a gen. Colin ve svých *Grandes Batailles de l'Histoire* (1915) mluví o Marathonu výslovně uznává Delbrückovu redukci. — Další zásluhou německého učenice jest nové pochopení feudálního válečnictví. Delbrück dokazuje, že feudální válečnictví bylo vlastně již před feudalismem, že tedy není následkem nových sociálních útvarů, nýbrž že leží v podstatě germánského zřízení a bylo již provedeno v částech římské říše. Rozumí se, že i v tom se jeho mínění často setkala s odporem a spory se nezmírnily, když Delbrück časem svým odpůrcům připomínal, že nejsou dosud ve svatyni vědy, nýbrž teprve v její předsíni. Zdá se však, že dnes je jeho stanovisko téměř všude přijímáno, oč mají zásluhu také mnozí Delbrückovi žáci, kteří v četných monografiích názory svého učitele dále propagovali a dokumentárně doložili. Jeden z nich, Daniels, se stal r. 1920 jeho nástupcem v Berlíně a pokračovatelem jeho *Geschichte der Kriegskunst*.

Vedle spisů uvedených napsal Delbrück ještě řadu jiných, z nichž jmenuji: *Friedrich, Napoleon und Moltke* (1892), *Historische und politische Aufsätze* (1887), *Die Perser- und die Burgunder-Kriege* (1887), *Erinnerungen, Aufsätze, Reden* (1902) a po odchodu do penze začal vydávat *Weltgeschichte*, z níž vyšly dosud dva svazky (*Altertum* 1924 a *Mittelalter* 1925). Před válkou varoval Němce před národnostním fanatismem a stavěl se proti válečnému konfliktu, za války ovšem hájil německé stanovisko (*Krieg und Politik* 1914—17, 2 sv., 1919), ale proti všem extrémům; na př. byl proti ponorkové válce, věda, že poštve Německu na krk Ameriku, a nepřál si konečně Ludendorffovy ofensivy, chtěl, aby se začalo jednati o mír. Postavil se zejména ostře proti Ludendorffovi (*Ludendorff's Selbstporträt: Ludendorff, Tirpitz, Falkenhayn* 1920). Po válce na Versailleské konferenci hájil názor, že Německo není jediné odpovědné za válku a jako expert vyšetřovací komise, jež měla zkoumati příčiny německého vojenského neúspěchu, zaujal odlišné stanovisko od vojenských autorit Kühla a Schwerdtfegera, tvrdě, že k porážce dojíti nemusilo, kdyby byla OHL. nesázela vše na kartu strategického průlomu ve Francii.

V. J. Hauner:

Generál Horne †.

Henry Sinclair Horne, 1. baron of Stirrkoke, narodil se 1. února 1861 ve Skotsku, vstoupil do armády k dělostřelectvu r. 1880, zúčastnil se r. 1899 až 1902 Jihoafrické války v generálním štábu a byl r. 1912 inspektorem dělostřelectva. Za světové války přišel v srpnu r. 1914 do Francie jako velitel dělostřelectva I. sboru, stal se koncem r. 1915 velitelem XV. sboru v Egyptě, kterýžto sbor převeden pak do Francie a zúčastnil se r. 1916 bitvy na Sommě. Za jeho velitelství vznikla taktika t. zv. pohyblivé přehrady (*creeping barrage*, *barrage roulant*, *Feuerwalze*), od té doby všeobecně přijatá ve všech armádách. Horne však sám nikdy si neosoboval tohoto vynálezu, nýbrž přičítá zásluhu

oň svému veliteli dělostřelectva, nynějšímu gen. E. W. Alexandrovi, který jej ponejprv zavedl v boji u Flers, 15. IX. 1916. — Horne byl v té době povýšen za velitele 1. armády (po siru C. Monroovi, který obdržel vrchní velitelství v Mesopotamii) a vyznamenal se s ní zejména v bitvě u Arrasu; za jarní německé ofensivy v březnu a v dubnu r. 1918 proslavil se úporným hájením svých posic, máje hlavní zásluhu o to, že Ludendorff ve Flandrech neprorazil. Vedl pak svou armádu s velikým úspěchem též za poslední ofensivy spojenců (t. zv. 100 days' battle, jak ji nazývají Angličané) od srpna do listopadu 1918. Po válce se stal peerem a obdržel národní dar 30.000 £. Zemřel 14. VIII. 1929, dva dny po zahájení honební sezony, náhle na lovu skotských kurů (grouses) na svém statku Stirkoke.

V. J. Hauner:

Maršál Liman v. Sanders ě.

Pruský generál a turecký „muřir“ Otto Liman v. Sanders, jenž zemřel 23. srpna, proslul za světové války organisováním vojenské moci Turecka a energickým odporem na poloostrově Gallipolském. Narodiv se 18. února 1855 ve Stolpu (v Pomoranech), byl v armádě od r. 1874, stal se r. 1911 šéfem 4. jezdecké inspekce, pak velitelem 22. divise, r. 1913 poslán do Turecka jako náčelník vojenské misse, kde zůstal pak za války, ač zprvu velmoci protestovaly proti jeho úkolu, který se nesrovnával s formální neutralitou Turecka. Po vstupu Turecka do války vedl nejprve 1., pak 2., od r. 1915 tureckou 5. armádu, s níž hájil zejména šťastně posice na Gallipoli; jemu a Mustafu Kemalovi přísluší hlavní zásluha o to, že této důležité posice nebylo dobyto a že se tím válka neobyčejně protáhla. Když na počátku r. 1918 zemřel cholerou maršál v. d. Goltz, stal se Liman jeho nástupcem jako vrchní velitel v Orientě a převzal přímo armádní skupinu F, jež obsahovala 4., 7. a 8. armádu v Palestině a Syrii. Přes veškeru snahu soustřediti co nejvíce odporu u této skupiny, která byla pro strategickou situaci nejdůležitější, nezdařilo se mu to, ježto fantastický Enver paša vyplýtl množství peněz a vojenských prostředků na pokusy o nemožné plány v Kavkazsku a v Persii. Po vítězství Allenbyho u Jerusaléma byl nucen se omeziti na obranu a v bitvě u Jordánu v září 1918 pak definitivně poražen; jeho štáb z části zajat a Liman sám se vzdal Angličanům; od nichž internován do r. 1919. Napsal *Fünf Jahre Türkei* (1920, 2. vyd. 1922).

—us—:

Organisace polské armády.

Polská republika zaujímá v celku 388.279 km²; má podle sčítání z r. 1926 29.249.000 obyvatel, a to 58·2% Poláků, Němců asi 5·7%, Ukrajinců asi 17·9%, Bělorusů 5·7%, Litevců 1%, Židů 10·7%. Obyvatelstvo se věnuje většinou hospodářství (asi 62%).

Délka pozemních hranic činí 1662 km, pomořských 130 km.

Polská armáda vznikla:

- a) z polských legií vytvořených většinou z příslušníků Haliče (asi 1 smíšená brigáda);
- b) z čistě polských útvarů bývalé rakouské armády (asi 1 divise);
- c) z polské místní obrany, organisované koncem r. 1918 během německé revoluce v provincii poznaňské;
- d) z polských útvarů, sestavených v r. 1917 v rámci ruské armády;
- e) z vojsk, organisovaných v r. 1915 z Poláků usedlých ve Francii a Italii, kteří s americkými Poláky a polskými zajatci centrálních mocností v zimě 1918/19 byli seskupeni v Hallerovu armádu (5 div. a 1 zál. div.). Hallerova armáda byla na jaře r. 1919 převezena do Polska.

Branná povinnost, doplňování.

Polská republika má všeobecnou brannou povinnost podle tohoto rozdělení:
2 léta (od 21. do 23. roku) v aktivní armádě,
17 let (od 23. do 40. roku) v záloze (záložní důstojníci o 10 let déle),
10 let (od 40. do 50. roku) v domobraně (záložní důstojníci o 10 let déle).
Ve válce nastává branná povinnost již 19. rokem věku.

U jezdeckta a jezdeckého dělostřelectva trvá služební povinnost v aktivním vojsku 2 léta a 1 měsíc.

Branci s maturitou slouží 15 měsíců.

Dobrovolníci se přijímají do armády od 17. roku. Ve válce existuje všeobecná branná povinnost pro pomocnou službu všech osob od 17. roku do 55. roku, jestliže neslouží již v armádě.

Nástup nováčků se provádí dvakrát do roka, a to na jaře a na podzim. Kontingent nováčků je asi 170.000 mužů. Mužstvo odvedené přes kontingent nebylo zařaděno; počet jich činí v roce asi 7000 mužů. Proto si vymínilo ministerstvo války v branném zákoně k dosažení co největšího počtu vycvičeného mužstva část vyreklamovaného mužstva předčasně propustiti, za to však povolati mužstvo odvedené přes kontingent asi na $3\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$ měsíce.

Asi 70% veškerého mužstva sloužilo podle toho jen 18 měsíců.

V poslední době se povoluje další zkrácení služební povinnosti na 15 měsíců těm brancům, kteří se zúčastnili s úspěchem předvojenské (branné) výchovy.

Během branné povinnosti jsou předepsána tato cvičení:

Mužstvo v záloze: v prvních 4 letech 2 týdenní cvičení, v dalších 4 letech 3 týdenní.

Záložní důstojníci: v prvních 4 letech 2 šestinedělní cvičení, v dalších 4 letech 2 osmitedělní, v ostatních letech 2 cvičení ne delší než čtyřnedělní.

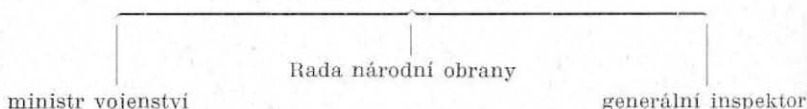
V domobraně nejsou předepsána žádná cvičení.

Složení a početní stav armády v míru a ve válce.

A. Organisace vyšších velitelství.

Tato organisace se zakládá na dekretu, vydaném prezidentem 6. srpna 1926 a na prováděcích nařízeních vydaných později k tomuto dekretu.

President republiky

Ministru wojenství podléhá ministerstvo wojenství takto organiso-
vané:

1. Kabinet min. wojenství;
2. Všeobecný odbor organisační složený z oddělení osobního, pěchoty, jezdeckta, dělostřelectva a z letectva.
3. Všeobecný správní odbor skládající se z oddělení zbrojního se sekci chemickou a plynovou, z oddělení pro technické trupy, z oddělení stavebního, intendantního, zdravotnického, justičního a sekce válečného průmyslu.
4. Kontrolní sbor.
5. Biskupská kurie s oddělením pro nekatolická vyznání.
6. Námořní oddělení.
7. Stan ministra wojenství.

Ministru wojenství podléhají dále přímo:

armádní sborové okresy I—X se svými vojsky, centrální ústavy a školy.

Generálnímu inspektorovi podléhá:

kabinet generálního inspektorátu, náčelník hl. štábu, armádní inspektori, kancelář rady národní obrany, inspekční kancelář, samostatný osobní referát, střediska pro vyšší vojenská studia, oddělení pro vojenské přípravy, kancelář pro válečnou historii.

Náčelníku hl. štábu podléhá:

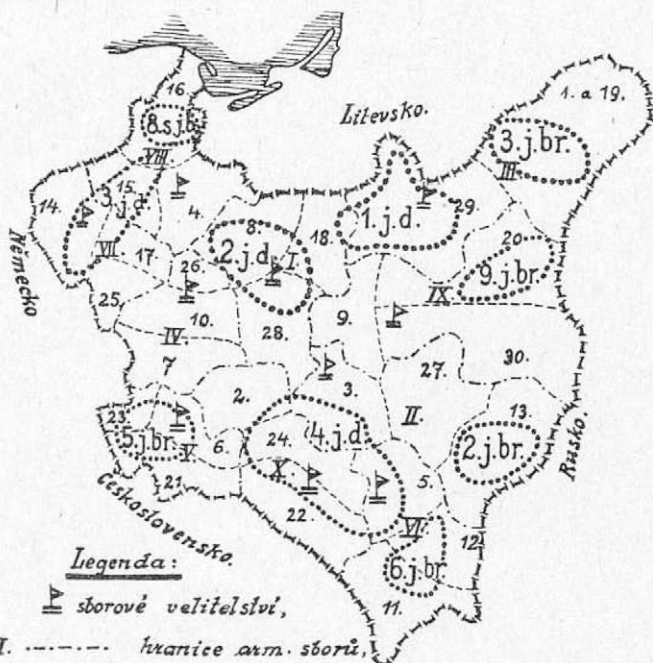
1. hlavní štáb, který se dělí
 - I. na mobilizační a organizační oddělení,
 - II. na zpravodajské oddělení a oddělení obranné služby,
 - III. na operační a výcvikové oddělení,
 - IV. na etapní oddělení,
2. válečná škola,
3. vyšší intendantní škola,
4. vojenský vědecký ústav,
5. vojenský zeměpisný ústav.

Ministr vede věci vojska a námořnictva, vykonává přímou rozkazovací moc nad všemi vojsky a úřady vojska a námořnictva. Odpovídá za svou ústavní a parlamentní činnost v úřadě. Jako poradní orgán podávající dobrá zdání v otázkách válečného průmyslu je ministru vojenství přičleněna rada válečného průmyslu.

Generální inspektor je pro válku vyhlášený generál-vrchní velitel. Pracuje se svými orgány o věcech vztahujících se přímo na přípravu pro válku.

B. Učlenění a dislokace armády v míru.

(Viz skizzu.)

Ministerstvo vojenství a generální inspektor je ve Varšavě. Armádní inspektoráty jsou tři: ve Vilně, ve Lvově a v Toruni.

Armádních sborů je deset a jsou označeny I. až X.

I. armádní sbor ve Varšavě (8., 18., 28. p. div.),

II. armádní sbor v Lublíně (3., 13., 27. p. div.),

III. armádní sbor v Grodnu (1., 19., 29. p. div.),

IV. armádní sbor v Lodži (7., 10., 26. p. div.),

V. armádní sbor v Krakově (6., 21., 23. p. div.),

VI. armádní sbor ve Lvově (5., 11., 12. p. div.),

VII. armádní sbor v Poznani (14., 17., 25. p. div.),

VIII. armádní sbor v Toruni (4., 15., 16. p. div.),

IX. armádní sbor v Brestu Litevském (9., 20., 30. p. div.),

X. armádní sbor v Przemyslu (2., 22., 24. p. div.).

Pěších divisí je celkem 30 a skládají se v míru všeobecně z velitelství štábu divise, ze 3 pěších pluků a z 1 lehkého dělostřeleckého pluku. První tři divise jsou legionářské divise.

Jezdecko je sloučeno ve 4 jezdecké divise 1 až 4 a v 6 samostatných jezdeckých brigád (2., 3., 5., 6., 8. a 9.).

Jezdecká divise má 2 brigády o 2 plucích, 2 jízdní dělostřelecké oddíly, 1 zákopnickou eskadronu a 1 eskadronu obrněných aut. Samostatné jezdecké brigády mají 3 pluky, 1 jízdní dělostřelecký oddíl, 1 zákopnickou eskadronu, vyjma 8. 5 samostatná jezdecká brigáda má 1 eskadronu obrněných aut.

Armádnímu sboru přímo jsou podřízeny:

hrubé dělostřelecké pluky 1—10, ženijní pluky 1—10, samostatné protiletadlové oddíly 1—10, automobilní oddíly 1—10, vozatajské eskadrony 1—10, sanitní prapory 1—10, četnické oddíly 1—10, administrativní prapory 1—10.

Tyto útvary jsou označeny podle svých armádních sborových velitelství a jsou většinou umístěny v místě armádního sborového velitelství.

Ministerstvu přímo jsou podřízeny:

cvičný prapor, kulometné prapory 1 a 2, cvičný dělostřelecký pluk, těžký dělostřelecký pluk (největší ráže), protiletadlový pluk 1, letecké pluky 1—4 a 6, stíhací letecký pluk 11, balonový prapor, protiletadlová obranná balonová rota, pluk útočné vozby 1, železniční pluky 1 a 2, radiový pluk 1, telefonní pluky 1 a 2, samostatné telefonní prapory 5, 7 a 9, mostní prapory, elektrotechnické prapory, chemický cvičný prapor.

C. Složení armády ve válce.

Ve válce se počítá se zdvojnásobením počtu samostatných vyšších svazků. Postavené útvary druhé linie budou asi disponovati kvalitativně i kvantitativně menší výzbrojí a materiálem. Celková síla válečné pěší divise činí asi 15.000 mužů, délka pochodového proudu bojových částí i s bojovým trénem bez zajišťovacích vzdáleností jest asi 18 km.

Válečná jezdecká divise má asi 11.000 mužů; délka pochodového proudu i s bojovým trénem bez zajišťovacích vzdáleností činí asi 16 km.

Samostatná válečná jezdecká brigáda má asi 6000 mužů a délka pochodového proudu za podmínek, jako u jezdecké divise jest asi 8 km.

D. Mírový a válečný počet armády.

Podle posledního rozpočtu na rok 1928-29 má polská armáda mírový počet asi 18.000 důstojníků, 37.000 poddůstojníků z povolání a déle sloužícího mužstva a 208.500 mužů; celkem asi 263.500 mužů.

Válečný počet bude pravděpodobně činit asi 2,000.000 mužů i s náhradními vojsky v zápolí a v etapě.

Složení, počet a výzbroj jednotlivých druhů zbraní.

A. Pěchota.

Pěchota má: 9 legionářských pěších pluků, 75 pěších pluků, 6 horských pluků střelců, 2 prapory myslivců, 1 cvičný prapor, 2 kulometné prapory.

Legionářské pěší pluky a horské pluky střelců odpovídají složením, počty a výzbrojí pěším plukům.

I. Složení a počty.

Pěší pluk má 3 prapory, 1 spojovací četou a 1 zákopnickou četou. Pěší prapory mají 3 pěší roty a 1 kulometnou rotu. Pěší rota se skládá ze 3 čet po 2 družstvech, při zvětšeném početním stavu ze 3 čet po 3 družstvech. Každé družstvo má 1 kulometný roj, 1 roj ručních kulometů a 1 roj střelecký s 1 puškou na vrhání granátů (místo ručních kulometů jsou částečně lehké kulomety v použití).

Kulometná rota má 2 kulometné čety, každou o 4 těžkých kulometech, a 1 četou doprovodných děl s 1 pěchotním dělem a 1 zákopovým moždířem anebo minometem.

Ve válce mají čtyři pěších rot 4 družstva.

Početní stav (v závorkách válečný početní stav) činí přibližně u celého pěšího pluku: 50 (80) důstojníků, 1400 (2800) mužů, 3 (3) pěchotní děla, 3 (3) zákopové zbraně, 24 (26) těžkých kulometů, 54 (108) ručních kulometů, 54 (108) pušek na vrhání granátů.

Myslivecký prapor je organisován jako pěší prapor. Jako samostatné těleso disponuje mimo to 1 spojovací a 1 zákopnickou četou.

Cvičný prapor je sestaven jako válečný prapor a má též 1 spojovací a 1 zákopnickou četou.

Kulometný prapor se skládá ze 3 kulometných rot a z 1 spojovací čety. Kulometná rota má 2 kulometné čety, každou o 4 těžkých kulometech.

II. Výzbroj.

Výzbroj jest ještě různá. V použití jsou dosud: pušky Mauser vz. 1924, Mauser vz. 1898, německá puška ráže 7-9 mm, Mannlicher vz. 1895, rakouská puška ráže 8 mm, Lebel vz. 1886/93, Berthier vz. 1916, Lee Eufield vz. 1903 (francouzské a anglické modely pušek ráže 8 mm).

Pušky na vrhání granátů: používá se pušky Lebel. Střelí 5 cm puškové granáty na 350 m.

Ruční kulomety: Chadchat (franc.), zásobník s 20 ranami.

Lehký kulomet: Maxim vz. 08/15, německý ráže 7-9 mm, Schwarzlose vz. 07/12, rakouský ráže 8 mm, Lewis (anglický) ráže 7-7 mm.

Těžký kulomet: Maxim vz. 08 (německý), Schwarzlose vz. 07 (rakouský), Hotschkis vz. 14 a St. Etienne vz. 07/15 (z války známé francouzské kulomety ráže 8 mm).

Pěchotní dělo: francouzské 3-7 cm (střelí až na 2400 m s dopadovými granáty), polské 4-7 cm, vz. 1925, rozkládací na 6 částí, ve vyzkoušení u útvarů.

Zákopové moždíře: francouzský (systém W. B.), rakouský malý vrhač granátů (dostřel 470 m).

Minomety: německý lehký minomet, ráže 75-85 mm (dostřel 1300 m), rakouský lehký minomet, ráže 9 cm (dostřel 1200 m), moždíř Stokes vz. 1918 (francouzský lehký minomet ráže 8-15 cm (dostřel 1900 m)).

Ruční granáty: polské Pocisk (C. F. E. F.), francouzské C. F., německé nasadkové a vejčité. (Pokračování.)

Přehled vojenské výchovy ve Spojených státech severoamerických.

Podle zprávy anglického vojenského časopisu „Canadian Defence Quarterly“ z ledna 1929 klade vojenské vedení Spojených států od poslední války stále větší důraz na vojenskou výchovu obyvatelstva.

Systém vojenské výchovy zahrnuje v sobě:

1. Vojenský výcvik v civilních školách.
2. Výcvik kadetů ve West Point.
3. Odborné služební školy pro každou zbraň.
4. Školu velitelskou a generálního štábu v pevnosti Leavenworth, Kansas.
5. Armádní válečnou školu ve Washingtonu.
6. Armádní průmyslové učiliště.
7. Vojenské cvičné tábory občanstva.
8. Armádní dopisovací kursy.

K jednotlivým těmto složkám třeba uvést:

1. Vojenský výcvik v civilních školách:

V roce 1927 bylo 40 v podstatě vojenských škol a kolejí se závazným vojenským výcvikem. Studenti těchto ústavů nosí stejnokroj a žijí pod vojenským řádem. Docházka do školy trvá průměrně 4 léta, kázeň je tuhá a značná pozornost se věnuje tělesnému výcviku.

Kromě nich jsou na 184 kolejích a universitách jednotky starších „Výcvičného sboru záložních důstojníků“ (Reserve Officers Training Corps). Jsou to dobrovolné organizace, jejichž účelem je vycvičit vybrané studenty tak, aby mohli být jmenováni záložními důstojníky branné moci Spojených států. Jednotky mladších též organizace jsou v jistém počtu soukromých vojenských škol a v několika veřejných školách. Válečný departement určuje podle síly jednotek důstojníky pravidelné armády za cvičitele.

Příklad takové, podstatně vojenské školy, ač slouží i jiným povoláním, podává Virginský vojenský ústav (Virginia Military Institute). Je zřízen podle zákonů státu Virginia a má v čele radu dozorců jmenovaných guvernérem. Docházka do školy trvá 4 léta a věkové hranice pro přijetí jsou 15 až 22 let. Průměrně je v ústavu 700 kadetů, většinou příslušníků státu Virginia. Štáb školy má 50 profesorů a cvičitelů. Ústavu je přiděleno 9 důstojníků pravidelné armády pro vojenský výcvik a 7 důstojníků od dobrovolníků státu virginského, kteří ústav spravují. První dvě léta jsou věnována základním předmětům. Potom si volí kadeti další kurs, aby se specialisovali pro dosažení hodnosti. Hodnosti tímto ústavem udělené jsou uznávány na všech universitách Spojených států.

Kadeti nosí stále stejnokroj a jsou podrobeni tuhé kázní. Jsou organizováni jako prapor. Asi 10 kadetů ročně vstoupí do pravidelné armády, kdežto zbytek dostane hodnost záložního důstojníka. Na ústavu jsou čtyři jednotky výcvičného sboru záložních důstojníků, a to inženýrů, jezdecký, polního dělostřelectva a pěchoty a pro výcvik všech těchto zbraní je připravena potřebná výzbroj. V druhém roce jsou všichni tělesně schopní kadeti, kteří jsou občany Spojených států, povinni ztráviti na státní útraty 6 neděl v letním táboře.

2. Výcvik kadetů ve West Point.

West Point jest jedinou čistě vojenskou akademií ve Spojených státech.*

3. Školy odborné služby (Special Service Schools) pro každou zbraň.

V různých částech států jsou zřízeny školy pro pokročilý výcvik jednotlivých zbraní. Příkladem tohoto typu škol jest odborná škola pro pěchotu v pevnosti Benning, blízko Columba v Georgii. Velitelem je plukovník. Kurs obsahuje asi 260 důstojníků pravidelné armády a rozličný počet důstojníků národní gardy. V místě je pěší pluk s válečným počtem, prapor polního dělostřelectva

*) Její bližší popis byl podán v časopise „Canadian Defence Quarterly“ v lednu 1928.

a prapor tanků pro účely názorného předvádění. Pro potřebu frekventantů je přiděleno 200 koní. Výcvik je výborně rozvržen a podáván do velkých podrobností, při čemž se co možná přihlíží k individuálnímu návodu.

Výcvik se dělí na kursy mladších důstojníků a kursy pokročilých; kdežto onen se zabývá činností důstojníka roty a u velitelství praporu, obsahuje tento opakovací kursy o zbraních a taktiku jak malých jednotek, tak i praporu, pluku a brigády. Každý kurs trvá 9 měsíců.

Hlavním účelem školy je zajistiti jednotnost vyučování tak, aby při mobilisaci bylo dostatek jednotně vycvičených cvičitelů. Výcvik je velmi důkladný a je také dobře postaráno o zábavu a o tělesná cvičení.

4. Škola velitelská a generálního štábu (The Command and General Staff School).

Obsahovala původně jeden kurs, který byl nyní rozšířen na dva kursy. Do každého kursu chodí 200 důstojníků vybraných náčelníky jednotlivých zbraní ve válečném departementu. V mimořádných případech rozhoduje o výběru důstojníků generální štáb na doporučení velitelů jednotky.

Učebními pomůckami je škola bohatě zásobena; velmi jest používáno kinematografu, při čemž potřebné filmy jsou připravovány ve škole.

Štáb školy se skládá z velitele a z jeho náměstka, z ředitele a z jeho zástupce a z pěti přednostů oddělení, z nichž každý má rovněž svého zástupce. Dále jest jistý počet pododdělení, zabývajících se taktikou a technikou rozličných zbraní.

Účelem školy je připravit důstojníky pro místa velitelská a službu generálního štábu. Vyučování se řídí směrnicemi válečného departementu, při čemž největší pozornost je věnována boji ve volném poli. Je podporován útočný duch a kladen zvláštní důraz na poslušnost velitelů.

Pro účely studijní jsou třídy rozděleny ve výbory po deseti členech a každý výbor volí řečníka, jehož zprávy jsou základem rozprav mezi třídou a učitelem.

Mechanisaci a chemickému boji není věnováno přespříliš pozornosti; zásadou školy zůstává, že rozhodujícím činitelem je stále ještě člověk a jeho puška.

Zvláštní tříměsíční kursy jsou konány pro důstojníky národní gardy a organisovaných záloh, jejichž účelem jest opatřiti tyto útvary jistým počtem vlastních důstojníků, vycvičených v základní službě štábu.

Frekventanti mohou volně používatí dobře uspořádané knihovny s 45.000 až 50.000 svazky, obsahujícími běžná čísla všech důležitějších cizozemských vojenských časopisů a listů.

Celkem vzbuzuje škola dojem veliké důkladnosti až do podrobností, ale — vzhledem k přísnému lpění na doktríně generálního štábu — i jistého nedostatku pružnosti, která by dovolovala učiniti rychlé rozhodnutí i v situacích nepředvídaných.

5. Armádní válečná škola (The Army war College).

Byla zřízena r. 1901 za účelem výcviku zvláště vybraných důstojníků pro vyšší velitelská místa a službu generálního štábu u válečného departementu.

Její běh trvá deset měsíců, od 1. září do 30. června, a je rozdělen na čtyři části, označené jako velitelský kurs, kurs válečných plánů, odborné kursy štábu a studium oddělení zástupce tajemníka války.

Velitelský kurs rozbírá všechny názory o jednotkách větších než armádní sbor; vyučuje se přednáškami a prováděním válečných her; kurs trvá jedenáct neděl.

Kurs válečných plánů, trvající asi šest neděl, zabývá se rozborem určitých

válečných plánů minulosti i možných plánů v budoucnosti proti předpokládaným nepřátelům.

Odborné kursy štábu pojednávají o vnitřní ekonomii a o správních i výkonných hlediskách velkého velitelství, kdežto poslední kurs zahrnuje v sobě podrobné studium metod zástupce tajemníka války při obstarávání veškerého vojenského zásobování. Připojena je pečlivá úvaha o plánech průmyslové mobilisace.

Kurs navštěvuje obvykle 65 důstojníků pravidelné armády a šest až dvanáct důstojníků loďstva a námořní pěchoty. Mimo to chodí do odborných kursů štábu asi deset důstojníků národní gardy a pět důstojníků organisovaných záložních sborů.

U školy je výborná knihovna, obsahující asi 200.000 svazků.

6. Armádní průmyslové učiliště (The Army Industrial College).

Tento ústav byl zřízen r. 1924 za účelem důkladného výcviku v hospodářské stránce války. Je pod přísným dozorem a dohledem zástupce tajemníka války. Docházka, původně stanovená na pět měsíců, je nyní rozšířena na deset měsíců. Kurs navštěvuje 35 důstojníků, počítajíc v to dva důstojníky námořnictva.

Štáb učiliště se skládá z velitele, z jeho náměstka a z tří učitelů, z nichž jeden je zkoušeným absolventem obchodního učiliště (Business College).

Frekventanti se účastní některých přednášek na válečné škole, pokud se vztahují k jejich vlastnímu oboru, navštěvují průmyslová střediska a poslouchají přednášky členů jiných vládních departementů i rozličných vysoce postavených úředníků. Jsou studovány všechny otázky zásobování a uvažuje se o jich řešení podle zkušeností určitých polních tažení. Není šetřeno žádné námahy, aby posluchači jasně poznali hospodářskou situaci a dovedli se dívat na problémy zásobování ve válce očima vycvičeného obchodníka.

7. Vojenské cvičné tábory občanstva (Citizen's Military Training Camps).

Jejich účelem je poskytnouti vojenský výcvik těm občanům, kteří jsou ochotni k dobrovolné službě. Jsou tři rozdílné kursy, označené jako „červený“, „bílý“ a „modrý“.

„Červený“ kurs jest uspořádán pro ty, kdož nemají předběžné vojenské zkušenosti, nebo kdož chtějí základní vědomosti, získané v některém kadetním sboru nebo podobné organisaci, doplniti praktickým polním výcvikem. Hranice věku jsou od 17. do 25. roku.

„Bílý“ kurs jest určen pro ty, kdož mají již způsobilost stejnou s absolventy červených kursů, anebo způsobilost větší. Hranice věku jsou od 18. do 26. roku.

„Modrý“ kurs jest pokročilejší kurs, jehož účelem je vycvičiti nadpočetné (noncommissioned) důstojníky a specialisty pravidelné armády, národní gardy a organisovaných záloh, kteří by byli schopni k službě důstojnické v záložním sboru důstojníků (Officers Reserve Corps). Hranice věku jsou od 19. do 27. roku.

Tyto tábory jsou přístupny každému tělesně schopnému občanu. Početní stavy se řídí roční potřebou; všechny výdaje hradí válečný departement. Pro červený kurs není požadována žádná zvláštní výchovná kvalifikace, uchazeči musí však mít po stránce mravní dobrý charakter a průměrnou povšechnou inteligenci.

8. Armádní písemné kursy (The Army Correspondence Courses)

mají poskytnouti občanu-vojáku příležitost k soustavnému učení, aby se stal způsobilým konati činnou službu v svém oboru a v nynějším zařazení a byl připraven k povýšení do vyšších hodností.

Účast je dobrovolná.

Tyto kursy jsou připravovány ve služební škole dotčené zbraně nebo ve velitelské škole a ve škole generálního štábu v Leavenworthu. Přednášky buď tištěné nebo jinak rozmnožené zasilány jsou k schválení hlavnímu stanu (Corps trea Headquarters), který jest za jejich správnost odpověden. Práci se schvalováním přednášek mají přidělení důstojníci konati mimo své zaměstnání. Ve skutečnosti však často se zjišťuje, že práce s těmito písemnými kursy spojené zaměstnaly skorem polovic důstojnictva úplně.

V každém oboru je písemné vyučování upraveno takto:

a) základní kurs — základní předměty, požadované od prvních a druhých poručíků prozatím nepřipravených v této látce a předměty, kterých potřebuje důstojník pro jmenování prvním poručíkem a pro službu prvního důstojníka;

b) kurs důstojníků setniny (roty, eskadrony, baterie) — látka z taktiky a techniky, zahrnutá v kursech důstojníků setniny na odborných služebních školách jednotlivých zbraní;

c) kurs pokročilých — pokročila látka z taktiky a techniky, zahrnutá ve vyšších důstojnických kursech na odborných služebních školách jednotlivých zbraní;

d) kurs velitelský a generálního štábu — spojené použití všech vojenských oborů — činnost vyšších velitelů a důstojníků štábů v divisích a sborech podle nauky, podávané na škole velitelské a generálního štábu v Leavenworthu.

Každý kurs jest rozdělen v krátké pododdíly. Toto rozdělení činí každý kurs tak pružným, že se může přizpůsobiti individuálním potřebám účastníků.

Časová doba, určená pro každou lekci i její část, je vždy jen přibližná.

Učení záleží především v určení práce, dále v přípravě studenta, aby tuto práci provedl, v cvičení, vyžadujícím použití získané vědomosti, a konečně v posudku a v pokynech učitele o studentově práci.

Podle přesvědčení amerických vedoucích kruhů vychovatelských jsou písemné kursy pro teoretický výcvik stejně dobré, mnohdy i lepší než kursy přednáškové.

Jak zmíněný anglický časopis uvádí, účastnilo se v uplynulém roce těchto kursů ze zálohy 23.000, z národní gardy 4500 a z pravidelné armády 300 důstojníků. Tvrdí se, že popularita tohoto způsobu, který byl zaveden r. 1922, stále roste.

Celkový dojem anglického pozorovatele o soustavě vojenské výchovy ve Spojených státech severoamerických je, že je neobyčejně důkladná a že věnuje velkou pozornost podrobnostem.

Spojené státy se zřením k svému bohatství jsou příliš skoupé na vojenské náklady a udržují v míru jen rámec armády. Zároveň však jejich nejvyšší vojenské vrstvy jsou přesvědčeny, že obrana země vyžaduje síly mas. Proto je rychlá válečná pohotovost nepravidelných útvarů pro válečný departement ve Washingtonu předmětem velice důležitým. Systém vojenské výchovy pak má opatřiti v míru co největší počet důstojníků i nadpočetných, jichž by mohlo býti použito v mobilisaci.

P—k:

Soutěž Mezinárodního komitě Červeného kříže v Ženevě.

Mezinárodní komitě Červeného kříže v Ženevě vypsal mezinárodní soutěž na vynalezení reakčního prostředku, kterým by se dala určitě zjistiti ve vzduchu přítomnost i malého množství yperitu. Dosud se totiž nepodařilo najíti specifické reagens na tuto nebezpečnou látku.

Jak známo, je yperit (Lost) jeden z nejnebezpečnějších bojových plynů. „Plyn“ je zde však název konvenční, neboť yperit je vlastně kapalinou dosti málo těkavou (vře při 217° C). Chemickým složením je to dichlorethylsulfid: $\text{SC}_2\text{H}_5\text{CL}_2$. Účinkuje jak svými parami, tak i ve stavu tekutém na pokožku a sliznice, které

rozleptává, čímž působí těžké rány. Udržuje se dlouho na místě, kde byl rozprášen (v půdě, v spadlém listí, v oděvu); je tím nebezpečnější, že teprve v silnější koncentraci slabě páchne po hořčici (proto jej Francouzové zvali gaz de moutarde). V malé koncentraci je účinek yperitu pozvolný, ale jistý a velmi silný.

Mezinárodní soutěž shora uvedená je dotována cenou 10.000 švýcarských franků. Stanoví podmínky, aby reagens bylo hodně citlivé (bezpečné zjištění 0-07 mg yperitu v 1 l vzduchu), levné a dalo se ve velkém snadno vyrábět. Výnález stal by se majetkem Červeného kříže.

Organisace soutěže. V jury, sestaveném pěti mezinárodního komitě Červeného kříže, zasedají:

Prof. dr. F. Haber, tajný rada, Berlín-Dahlem.

Sir William Jackson Pope, profesor na universitě v Cambridge.

F. Swarts, profesor na universitě v Gandu.

G. Urbain, člen Francouzského Institutu, profesor na Sorbonně.

Sekretář jury: technický rádce Mezinárodního komitě Červeného kříže.

Činnost jury:

a) Jury zvolí si předsedu.

b) Shromáždí se v dubnu 1931 v Paříži, v universitním ústavu pro aplikovanou chemii.

c) Určí kontrolní pokusy, které se mají vykonati před jury.

d) Prozkoumá návrhy, které mu budou učiněny, z nichž si ponechá ty, které budou nejcecnnější.

e) Dá před shromážděnými členy jury provést pokusy, které uzná za potřebné.

f) Podle výsledků svého zkoumání rozhodne, má-li býti cena udělena a určí soutěžící, kteří si ji zaslouží.

h) Jury bude mít k dispozici laboratoř, jež bude předem určena. Bude mít ev. k ruce manipulační chemiky, jež si vybere, a kteří provedou před ní pokusy, jež si bude přát.

Z NAŠICH REVUÍ

Vojenské technické zprávy.

Ročník VI. (1929), čís. 3.

V čís. 3 dokončuje pplk. Žužka obšírlou recenzi o organizaci žen služby ve Spojených státech amerických, začatou v čís. 1 a 2. Vzhledem k významu této práce zmiňuji se o ní na zvláštním místě *)

Ing. J. Langr podává příspěvek k problému zvukoměrickému. Používá vlastností společných všem kuželosečkám a tedy i hyperbole a jichž se dá výhodně použít při vyhledávání průsečíků dvou kuželoseček o společném ohnisku. Uvádí, že pro jednoduché a rychlé vyšetření zvukového zdroje by bylo rozestaveno 6 naslouchacích stanic do vrcholu šestúhelníku se sedmou stanicí v jeho středu. Všecky stanice musí býti v jedné rovině.

Kpt. Souhrada a kpt. Bůlov posuzují

*) Viz dále str. 791.

výsledky trhání ledu thermitem, provedených Vojenským technickým ústavem v únoru tohoto roku. Je to navázání na články VTZ. čís. 2, 5, 6 z roku 1928. Podobně jako tehdejší pokusy v Bratislavě, i letošní pokusy neměly žádného praktického výsledku. Zdá se, že se thermitu použije 20krát více než prachu a že je 10krát dražší než střelný ekasitem v krabicích, kterýchto způsobů zůstává dosud nejlepší.

Hlídky dělostřelecké popisuje přístroj k znázornění dělové střelby, franc. mjr. Vialy, dřívějšího velitele aplikační školy děl v Milovicích. Dále je tu popsána střelba s vysokými rozprasky franc. kpt. Edmunda. Velice zajímavé údaje přináší hlídka zbrojní. Je to recenze ročního přehledu zbrojního odboru armády Spojených států. Jsou tu vypsány rozpočet, školy a kursy, automateriál (hlavně tanky, šestikolová vozidla), materiál polního dělostřelectva (pěchotní dělo 37 mm a 75 mm mino-